

တၢ်န့ၣ်ကျဲဘၣ်ဃးတၢ်သ့ၣ်တၢ်ဖျးကရၢၢ်

ယ တၢ်သ့ၣ်တၢ်ဖျးကရၢၢ်လၢ တၢ်စူးကါတၢ်စူၤထံ (rain garden) မၤသးဒ်လဲၣ်.

တၢ်န့ၣ်ကျဲအံၤအတၢ်ပညိၣ်မ့ၢ်ဝဲလၢတၢ်ကွၢ်ထွဲကတီၤစၢၤန့ၣ် **rain garden** အတၢ်ဃံတၢ်လၢ, တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့ဒီးတၢ်ဖံးတၢ်မၤအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်န့ၣ်ကျဲအံၤပုၣ်ဃုၣ်ဒီးတၢ်ဟ့ၣ်ကူၣ်လီၤဆီဘၣ်ဃးတၢ်သ့ၣ်တၢ်ဖျးကရၢၢ်ထီၣ်ရီၤအဂ့ၢ်, တၢ်ဟ့ၣ်ကူၣ်ပၣ်ပနီၣ်တၢ်ထံးတၢ်ဘိထူၤလံၤဒီးနီၣ်ဇၢမံၤဇၢလၢတၢ်ထံၣ်ညီၣ်န့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ဃုၣ်ဒီးတၢ်ကွၢ်ထွဲကြးဝဲဘၣ်ဝဲ, တၢ်ကမၤဒဲးဝဲန့ၣ်တၢ်သ့ၣ်တၢ်ဖျးကရၢၢ်ကွၢ်ကွၢ်လၢတၢ်ကတီၤစၢၤပနီၣ်ဒီး Mississippi ထံကျိထံကွၢ်အတၢ်ကဆဲးကဆီခိဖျိတၢ်သဒိဃာ်ထံအတၢ်ယွၤလီၤဒီးတၢ်ထုးထီၣ်ကွၢ်ထံလၢအမၤဘၣ်အဘၣ်သီတၢ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်သံကွၢ်အိၣ်ဧါ.	မ့ၢ်န့ၣ်, ဖံးမၤတၢ်ဖံးတၢ်မၤလၢတၢ်ဟ့ၣ်ကူၣ်ပၣ်ပနီၣ်ဝဲတဖၣ်အံၤ
ဖဲတၢ်စူၤလီၤဝံၤအလီၢ်ခံၣ်မ့ၢ်ထံဒိၣ်ထီၣ်အါန့ၣ်ဒဲးခံသီ (48 န့ၣ်ရံၣ်) ဧါ.	▶ Rain garden တမၤတၢ်အဃိတၢ်လိၣ်ဘၣ်ဝဲတၢ်တိစၢၤမၤစၢၤန့ၣ်လီၤ. ဝံသးစူၤဆဲးကျိး CRWD (လီတဲစိဒီးပုၣ်ဃုၣ်ယဲၤသန့ဖဲလၢအံၤ)တက့ၢ်.
မ့ၢ်တၢ်တြီတံၣ်ဃာ်ထံယွၤလီၤဆူတၢ်သ့ၣ်တၢ်ဖျးကရၢၢ်ပူၤခိဖျိထံက့ၣ်ကျိဖဲန့ၣ်ဧါ.	▶ ထုးထီၣ်ကွၢ်တၢ်ဘၣ်အဘၣ်သီ, နီၣ်ဇၢမံၤဇၢဒီးတၢ်ကမ့ၢ်ကမ့ၢ်တဖၣ်ဖဲထံက့ၣ်ကျိဖဲအပူၤထီၣ်ဘိဒီးဖဲတၢ်စူၤလီၤတဘျီစုၣ်စုၣ်ဝံၤအလီၢ်ခံန့ၣ်တက့ၢ်. ထၢန့ၣ်လီၤမဲးဒီးတၢ်ဘၣ်အဘၣ်သီလၢကျဲဖဲခိၣ်တဖၣ်ဖဲတၢ်ကမ့ၢ်ဒၢပူၤတက့ၢ်.
တၢ်ဘၣ်အဘၣ်သီ, သ့ၣ်လၢဝဲလၢဝဲ, တၢ်တဃာ် မ့ၢ်တမ့ၢ် တၢ်ကမ့ၢ်ကမ့ၢ်အဂၤတဖၣ်အိၣ်ပၣ်ဖျိသးဖဲကရၢၢ်ပူၤဧါ.	▶ ထုးထီၣ်ကွၢ်ဒီးမၤဟးဂီၢ်ကွၢ်တၢ်ဘၣ်အဘၣ်သီဒီးတၢ်ကမ့ၢ်ကမ့ၢ်အါတလၢက့ၣ်ဆိးတဖၣ်န့ၣ်တက့ၢ်. ထၢန့ၣ်လီၤမဲးဒီးတၢ်ဘၣ်အဘၣ်သီလၢကျဲဖဲခိၣ်တဖၣ်ဖဲတၢ်ကမ့ၢ်ဒၢပူၤတက့ၢ်. န့ၣ်ပၣ်ပနီၣ်သ့ၣ်လၢဝဲလၢဝဲဒီးတၢ်ထံးတၢ်ဘိတဖၣ်သ့ဝဲန့ၣ်လီၤ.
မ့ၢ်တၢ်မၤလၢမၤပျီ မ့ၢ်တမ့ၢ် မၤလၢကဒိထီၣ်ဟီၣ်ခိၣ်ကပံၣ်ဖဲကရၢၢ်ပူၤဧါ.	▶ ဃုထၢဒီးမၤအါထီၣ်တၢ်ထံးတၢ်ဘိတဖၣ်ဒီးသန့ထီၣ်သးဖဲမ့ၢ်တၢ်ကပီၤဒီးဟီၣ်ခိၣ်ကပံၣ်အတၢ်စုၣ်တၢ်စီၣ်အတၢ်အိၣ်သးအဖီခိၣ်န့ၣ်တက့ၢ်. ကွၢ်ဘၣ်ဖဲ Blue Thumb's Plant Finder လၢကသ့ၣ်ညါအါထီၣ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိဖဲတၢ်သ့ၣ်တၢ်ဖျးကရၢၢ်အတၢ်အိၣ်သးတဖၣ်အဂ့ၢ် - blue-thumb.org/plants . မၤအါထီၣ်သ့ၣ်ဒီးဝဲလၢဝဲအအုၣ်အကျၢ်ဃုထီလၢအတီၣ်ဝဲဒၣ်သၢကထၢဖဲတၢ်လၢပျီအလီၢ်လၢတၢ်တြီဆၢနီၣ်ဇၢမံၤဇၢ မ့ၢ်တမ့ၢ် တၢ်မၤလၢကွၢ်တၢ်အဂီၢ်တက့ၢ်.
မ့ၢ်တၢ်ထံးတၢ်ဘိတဖၣ်လိၣ်ဘၣ်အါထီၣ်ထံဧါ.	▶ ဖဲတၢ်သ့ၣ်လီၤဖျးလီၤတၢ်ဝံၤအလီၢ်ခံ, လူန့ၣ်ထံကိးနံၤဒဲးလၢတန့ၣ်အဂီၢ်မ့ၢ်တမ့ၢ်ဘၣ်လၢန့ၣ်အဝဲန့ၣ်တၢ်စူၤလီၤန့ၣ်လီၤ. ဖဲတၢ်ထံးတၢ်ဘိဒိၣ်ထီၣ်အခိၣ်ထံးသီအကတီၢ်, လူန့ၣ်ထံတန့ၣ်တဘျီဃုၣ်ဒီးထံအကစီၤထီၣ်တစုမ့ၢ်ဒိၣ်န့ၣ်တက့ၢ်.
အိၣ်ဃုၣ်ဒီးနီၣ်ဇၢမံၤဇၢတဖၣ်ဧါ.	▶ ထံးထီၣ်ကွၢ်နီၣ်ဇၢမံၤဇၢတဖၣ်စးထီၣ်လၢအဂီၢ်န့ၣ်တက့ၢ်. ကွၢ်ဘၣ်နီၣ်ဇၢမံၤဇၢလၢတၢ်သ့ၣ်ညါညီၣ်န့ၣ်ဝဲတဖၣ်အဂီၢ်ဖဲတၢ်ပူၤတက့ၢ်. ကွၢ် "Is this plant a weed?" ("တၢ်ထံးတၢ်ဘိအံၤမ့ၢ်နီၣ်ဇၢမံၤဇၢဧါ.") အဂ့ၢ်ဖဲ apps.extension.umn.edu/garden/diagnose/weed

Scan for more information
 Escanea el código para más información
 Yog xav paub ntxiv mus yees lub cim
 Lambarka halkan mari si aad u aragto faahfaahin
 ဖဲဒီး (စကံ) အံၤဒဲးသိးကဒိးန့ၣ်တၢ်ကစီၣ်ဂ့ၢ်ကျိအါထီၣ်အဂီၢ်တက့ၢ်

တၢ်ကွၢ်ထွဲတၢ်သ့ၣ်တၢ်ဖျးကရၢၢ်လၢအကတီၢ်ဒၣ်ဝဲ

တၢ်ကိၢ်ထီၣ်သီ

- ထူးထီၣ်ကွၢ်တၢ်ထံးတၢ်ဘိ, တၢ်ချံတၢ်သ့ၣ်, တၢ်အထူၣ်အဘိလၢအသံကွၢ်တဖၣ်ဒီးတၢ်ဖိတၢ်လံၤအုၣ်ကျၢၣ်တန့ၤလၢလၢန့ၣ်တက့ၢ်.
- ပဲၣ်ဟံကဆိ မ့တမ့ၢ် မၤဘူလီၤတၢ်ထံးတၢ်ဘိလၢအကတီၢ်ကတူၣ်အါတလၢ/ဒိၣ်တပျီၣ်အါတလၢတဖၣ်န့ၣ်တက့ၢ်.
- မၤကဆိကွၢ်တၢ်အိၣ်နိးတၢ်သးဖဲထံကွၢ်ကျိၤဖဲ မ့တမ့ၢ် ပီၤဘိဖိတဖၣ်အပူၤဖဲတၢ်ဂီၢ်ခါကတီၢ်တက့ၢ်.

- မၤအါထီၣ်, ထူးထီၣ်, မ့တမ့ၢ် နီၤဖးလီၤတၢ်ထံးတၢ်ဘိလၢအိၣ်ကတီၢ်ကတူၣ်တဖၣ် မ့တမ့ၢ် တၢ်လၢကဒိအလီၢ်လၢအိၣ်ဖျါထီၣ်တဖၣ်န့ၣ်တက့ၢ်.
- မၤပျီကွၢ်နီၣ်ခါမံၤခါမဲၤလၢမ့ၢ်အခၢၣ်သးတူၤအကတၢ်, တချုးဖဲတၢ်မၤတၢ်သ့ၣ်နီၣ်အမုၢ်န့ၣ်, မ့တမ့ၢ် ဖဲဖဲ dandelions ဘိထီၣ်သီအခါန့ၣ်တက့ၢ်.

တၢ်ကိၢ်ခါ

- ထံမိၤတၢ်သ့ၣ်လၢအအုၣ်ထီၣ်, တဂုၤတဖၣ်, မ့တမ့ၢ် တၢ်ထူၣ်တၢ်ဘိလၢအထီၣ်တဖၣ်.

- သမံသမိးကွၢ်တၢ်မၤလၢကွၢ်တၢ်, ထံကလီၤ မ့တမ့ၢ် ထံဒိၣ်ဖဲတၢ်စူၤကလံၤမုၢ်ဖးဒိၣ်လီၤဝဲၤအလီၢ်ခဲတက့ၢ်.
- မၤပျီကွၢ်နီၣ်ခါမံၤခါမဲၤလၢအထီၣ်ဖဲတၢ်ကလၢထီၣ်အကတီၢ်ဖဲလၢယူၤလဲၤ 4 သီဒီးဖဲလၢအိၣ်ကွၢ်အဘၢၣ်စၢၤန့ၣ်တက့ၢ်.

တၢ်စူၤခါ

- ထူးထီၣ်ကွၢ် မ့တမ့ၢ် သ့ၣ်လီၤကၤတၢ်ထံးတၢ်ဘိတဖၣ်, လီၤဆိဒၣ်တၢ်လၢအမဲထီၣ်တဂုၤဝဲဒၣ်တခါခါန့ၣ်တက့ၢ်.
- မၤပျီကွၢ်သ့ၣ်လၢကွၢ်တဖၣ်ဖဲကရၢၢ်ပူၤ မ့တမ့ၢ် ထံကွၢ်ကျိၤဖဲအပူၤန့ၣ်တက့ၢ်.

- ဖဲအိၣ်ကလီၤအဆၢကတီၢ်ပဲၣ်ပျီကွၢ်ထံမိၤတၢ်အတပျီၣ်ဒီးတၢ်ထံးတၢ်ဘိအထူၣ်အဘိတဖၣ်ဖဲပစီၤထံလီၤသကၤအခိၣ်ထံးတဘျီဝဲၤအလီၢ်ခဲတက့ၢ်.
- မုၢ်လိၣ်ဘၣ်ဒီးတခါ, ပၤဃၢ်တၢ်ထံးတၢ်ဘိထူၣ်လၢတဖၣ်လၢတၢ်ဂီၢ်ခါကတီၢ်ဒိအမုၢ်တၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်ဒီးတၢ်ကျၢၢ်ဘၢလၢတၢ်မဲၤလၢအဂီၢ်တက့ၢ်.

တၢ်ဂီၢ်ခါ

- ပၤလီၤကဒါကၤသ့ၣ်လၢကွၢ်တဖၣ်လၢအုၣ်ကျၢၣ်သ့ၣ်ထီၣ်တဖၣ်ဖဲတၢ်ဂီၢ်ထီၣ်သီကတီၢ်ဖဲအလီၢ်အိၣ်အလီၢ်တဖၣ်န့ၣ်တက့ၢ်.

- ထူးထီၣ်ကွၢ်တၢ်တဖၣ်ဒီးတၢ်ကမ့ၢ်ကမ့ၢ်တဖၣ်တက့ၢ်.

- ဟးဆွဲးမူခိၣ်ဖိအတၢ်ပျီၣ်ထီၣ်သးတဖၣ် မ့တမ့ၢ် ဂၢ်ကသံၣ်ဒိအမုၢ်အံၤသ့ၣ်ဖဲကရၢၢ်ပူၤတက့ၢ်.
- ကတဲၣ်ကတီၢ်ပၤတၢ်သ့ၣ်တၢ်ဖျးအပိးလီၤတဖၣ်လၢတၢ်ကိၢ်ထီၣ်သီအဂီၢ်တက့ၢ်.

CRWD ဟုတ်ကူဝဲဒ်တၢ်မုၢ်တၢ်ဘိလၢအအိၣ်ကၢအါနံၣ်

ဖီဂီပုၢ်တကလုၣ် (Cardinal Flower)

တကံခိၣ်ဒီးတကလုၣ် (Sensitive Fern)

ဖီအလွဲဂီၤစၢ်တကလုၣ် (Pink Turtlehead)

ဖီတကလုၣ်လၢအမဲထီၣ်ဖဲကလံၤဖိးအမဲရကၢတပၤ (Prairie Blazing Star)

ဖီဘျူစတဲအပြဲတကလုၣ် (Little Bluestem)

ကပျၢၤဖီတကလုၣ် (Swamp Milkweed)

ဖီ Blue Flag Iris

ဖီ Dwarf Bush Honeysuckle

ဖီစီကပျၢ (Butterfly Weed)

တပံၢ်တကလုၣ် (Fox Sedge)

ဖီ Purple Dome Aster

တပံၢ်တကလုၣ် (Prairie Dropseed)

ဖိ Black-Eyed Susan

ဖိ Wild Columbine

ဖိ Jacob's Ladder

ဖိ Wild Geranium

ကွိုင်ဘတ်ဖဲ Blue Thumb's Plant Finder လာကသုဉ်ညါအါထီဉ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိဖဲတၢ်သ့ဉ်တၢ်ဖျးအတၢ်အိဉ်သးတဖၣ်အဂ့ၢ်- blue-thumb.org/plants/

ကရၢၢ်နီဉ်ဧၢမံၤဧၢလၢတၢ်ထံဉ်ညါန့ၢ်ဖဲတၢ်စူၤခါကတီၢ်

ဖိဒဲဒလုယၢဉ်

နီဉ်တကလုဉ် (Crabgrass)

နီဉ် Reed Canary Grass

ဖိ Creeping Charlie

ယၢဉ်မံၤ

ဖိတကလုဉ်လၢအိဉ်ဒီးအဆူဉ်

သဘာ်သွံးလၢအိဉ်ဒီးအဆူဉ် (Prickly Lettuce)

ဖိလၢဟုတကလုဉ် (Clover)

လာကသုဉ်ညါအါထီဉ်ဘၣ်ဃးနီဉ်ဧၢမံၤဧၢလၢအဂ့ၢ်အကျိၤ, ကွိုင်ဖဲ "Is this plant a weed?" လၢအ့ထၢၣ်နဲးဖိခိဉ်ဖဲ apps.extension.umn.edu/garden/diagnose/weed/